

‘Het besef groeit dat alternatieven nodig zijn’

Adviseurs hebben taak in vergroenen gewasbescherming op boomkwekerijen

De Europese en nationale wetgeving bieden steeds minder ruimte voor chemische middelen voor de bestrijding van ziekten en plagen in de plantaardige sector. Vergroening is het parool en ook boomkwekers dienen hun werkwijzen aan te passen. Daar kunnen ze wel wat hulp bij gebruiken, stelt adviseur Marco Schuurmans vast. ‘Er is geen blauwdruk voor duurzame, geïntegreerde strategieën op bedrijfsniveau. Telers moeten ook anders gaan denken en handelen om verduurzaming tot een succes te maken.’

Auteur: Jan van Staalduinen

Veel vertrouwde chemische middelen zijn al weggefallen en op de etiketten van resterende en nieuwe producten in dit segment prijken meer beperkingen dan gebruikelijk was. ‘Waar het naartoe moet, is al jaren bekend, maar de weg ligt vol hindernissen’, zegt Marco

Schuurmans van CLTV Zundert. ‘Het pakket aan mogelijkheden verandert voortdurend. Dat vereist aanpassingsvermogen. De nieuwe, overwegend groene producten die op de markt komen, werken anders en hun meerwaarde is niet altijd duidelijk of aanwezig. En dan zit er

ook nog nieuwe wetgeving aan te komen voor biostimulanten. Het is voor adviseurs al lastig om het overzicht te bewaren, laat staan voor kwekers. Desondanks gaat het langzaam maar zeker de goede kant op.’

‘In de vollegrondsteelt is er veel aandacht voor bodemoptimalisatie’

Integrale strategie

De meeste telers van bomen en vaste planten zijn al enigszins vertrouwd met groene middelen. Sommigen passen ook biostimulatoren en bodemverbeters toe of experimenteren met nieuwe bemestingsstrategieën. Schuurmans: ‘Het besef groeit dat er alternatieven nodig zijn voor chemische gewasbescherming. De mogelijkheden om daarin stappen te zetten, nemen gelukkig ook toe. Veel van die nieuwe mogelijkheden en producten werken anders dan kwekers gewend waren, vergen meer of andere kennis en moeten ingepast worden in een bredere, integrale strategie. Die kan en zal van bedrijf tot bedrijf verschillen.’

Weerbaarheid als vertrekpunt

De noodzaak om in te grijpen tegen ziekten en plagen neemt af naarmate planten zich beter kunnen verweren. Plantweerbaarheid is volgens de adviseur het aangewezen vertrekpunt voor een robuuste, op duurzame leest geschoeide teelt en gewasbescherming. Het lastige is dat plantweerbaarheid een relatief nieuw kennisgebied vormt. Gunstig is dat er sinds een jaar of tien veel meer onderzoek en productontwikkeling plaatsvindt op dit gebied. De kennis, ervaring én mogelijkheden om de plantweerbaarheid onder- en bovengronds te verbeteren, nemen met het jaar toe. Dat merkt Schuurmans dagelijks bij zijn bedrijfsbezoeken.

Bodemoptimalisatie

‘Tellers vragen meer en durven te experimenteren’, vervolgt hij. ‘In de vollegrondsteelt is er veel aandacht voor bodemoptimalisatie. Er worden gedetailleerde scans gemaakt om te zien waar maatregelen nodig zijn en er worden meer organische stof en bekalking op maat toegepast.’ De adviseur stelt ook vast dat er de laatste jaren meer gesteentemeel en bodemverbeters worden gebruikt om de bodemstructuur en mineralenbalans te verbeteren. Een beperkt,

Gewasbeschermingsmiddelen

maar groeiend aantal telers werkt met microbiologische preparaten (overwegend *mycorrhiza* en gunstige bodembacteriën) om de biodiversiteit en symbiose in de wortelzone te bevorderen en bodempathogenen te onderdrukken.

Bemesting en irrigatie

Op bemestingsgebied zijn ook trends waarneembaar die een duurzame teelt en weerbare planten bevorderen. Gecoate en organische meststoffen winnen terrein ten koste van de traditionele samengestelde NPK's, waarvan de componenten in korte tijd vrijkomen. Wanneer

dat te snel gebeurt, kan dat leiden tot zowel een onevenredig hoge stikstofopname – met groeispruits en een vatbaar gewas als gevolg – als uitspoeling. Een evenwichtige mineralenbalans en voldoende buffercapaciteit voor water en meststoffen (via organische stof en minerale bodemverbeters) bevorderen een gezonde wortelontwikkeling en zorgen voor sterkere bomen en planten, die beter bestand zijn tegen stresssituaties.

Bladmeststoffen staan eveneens in de belangstelling en kunnen een welkome bijdrage

‘Voor sommige biostimulanten kan het een lastig verhaal worden’

Het vraagt tijd om nieuwe middelen te leren kennen en een plaats te geven in het systeem

leveren om tekorten aan specifieke nutriënten te voorkomen en gewassen snel in een betere conditie te krijgen.

Biostimulatoren

Ook biostimulatoren raken gaandeweg ingeburgerd in de boomkwekerijsector. Jarenlang was er sprake van wildgroei en voor een deel is dat misschien nog het geval, maar er wordt gewerkt aan wetgeving die het kaf van het koren zal scheiden. 'Biostimulanten komen te vallen onder de nieuwe Europese meststofverordening, die medio volgend jaar in werking zal treden', vertelt Schuurmans. Dat is zowel goed als slecht nieuws. Goed, omdat leveranciers de werking van hun producten moeten aantonen om het vereiste CE-keurmerk te verkrijgen. Producten die niet of nauwelijks werken, zullen daardoor vanzelf van de markt verdwijnen. Dat kan het vertrouwen in biostimulanten versterken. Het slechte nieuws

is dat ook voor biostimulanten kostbare toelatingsprocedures moeten worden doorlopen. Weliswaar minder uitgebreid en duur dan voor gewasbeschermingsmiddelen, maar de rekening komt uiteindelijk bij de kweker te liggen. Bovendien zal niet iedere producent voor elk product zo'n procedure willen of kunnen betalen of zijn dossiers bijtijds compleet hebben. Dat kan volgend jaar leiden tot een plotselinge ingrijpende verschraling van het pakket beschikbare biostimulanten, beaamt de gewasbeschermingsadviseur. 'Voor sommige producten die op zich prima werken en breed worden toegepast, kan het een lastig verhaal worden', zegt hij. 'Op langere termijn zullen de gaten die daardoor ontstaan heus wel weer worden opgevuld, maar daar schiet een teler die zijn vertrouwde product niet meer mag toepassen weinig mee op. Hopelijk valt de schade mee en blijven er genoeg werkzame producten beschikbaar.'

GEWASBESCHERMING

Complexiteit neemt toe

De wens en noodzaak om gewasbescherming te vergroenen, maakt het er niet eenvoudiger op voor kweker en adviseur. Het vraagt tijd om nieuwe middelen te leren kennen en een plaats te geven in het systeem. Veel groene middelen moeten preventief worden ingezet, voordat de ziekte of plaag zich in het gewas heeft gevestigd. Bovendien moeten de meeste nieuwe middelen de ziekte of plaag goed raken om effect te sorteren. Dat vereist extra aandacht en zorgvuldigheid bij het toepassen. Niet zelden hangt de werkzaamheid mede af van specifieke omstandigheden, zoals snel of juist langzaam drogen.

Geen blauwdruk

'Bovendien is de ene teelt vergevingsgezinder dan de andere', vult Schuurmans aan. 'De lage of nultoleranties die in veel containerteelten van toepassing zijn, maken de vergroening extra uitdagend. Zonder chemie kunnen de meeste telers het vooralsnog zeker niet stellen. Om alles een plaats te geven en ziekten en plagen goed onder de duim te houden, moeten kwekers hun gewascontroles intensiveren en nog kritischer zijn op weerbaarheid en preventie. Dat geldt ook voor ons als adviseurs. Het aanbod van alternatieven wordt breder en de externe druk om daar iets mee te doen is groot. Mijn ervaring is dat kwekers daar wel open voor staan, mits ze de risico's kunnen overzien. Dat is soms lastig, merk ik aan de vele vragen die ik daarover gesteld krijg. Een blauwdruk is er niet. Tel daar de wispelturigheid van de natuur bij op en je weet dat er nog genoeg uitdagingen wachten.'

